

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ

ΕΝΑ... ΗΡΟΪΚΟ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑ

Α'.
 "Έρπετε νά πάμε από τά Σέρβια στη Βέρροια κι' έχάσαμε τόν δρόμο κοντά στά τουρκοχώρια πούνα γύρω στην Κοζάνη. Είμαστε τρεις, κι' ενού γυρίζαμε εδω κι' εκεί, συναντήσαμε κοντά σε μιά βρύση δύο εζώνους, που γύριζαν από άδεια αναρωτική κι' είχαν παρραστράσει κι' αυτού. Παρακάτω βρήκαμε έναν φαντάρο, χωρίς όπλο και γυλιό, με μιά κουβέρτα θλιβερά κρεμαμένη από πάνω του. Πιο κάτω συναντήσαμε έναν Γαριβαλδινό... μελιστάλακτο, που τρώγαε κριφτες κι' ήταν αλόμμενος μέλι, σάν ροδοψημένος λουκουμάς! Τυλιγμένος μ' ένα αντίσκηνο γιά ν' άποφεύγη τά κεντηματα άπ' τής μέλισσας πού βιβνίζιζαν γύρω του έμοιαζε με μασκαράτα....

Είμαστε όλοι νησιτικοί και τσακισμένοι από τή μακρονή πορεία. Μιά όμως πού ή τύχη μās ένωσε τραβήξαμε όλοι μαζί, χωρίς νά ζέρουμε πού θά μάς έβγαζε ό δρόμος.

Ο πασαλομμένος με μέλι Γαριβαλδίνος και οι θεονήστικοι εζώνιοι, ήξεραν τόσο καλά τά μέρη πού περνούσαμε, όστε τά Σέρβια τά νόμιζαν Κράτος... Σερβικό και έλεγαν ότι τή Βέρροια τήν... πήραν μαζί τους οι Τουρκοφρονιγτες, και γι' αυτό δέν τήν ειρυσκαν από τού πρού πού πεζοπορούσαν!

"Όλοι οι χωριοί, όσους ροτούσανε περνώντας τους έλεγαν :
 — Έδω γιά, παρακάτω είναι !
 — Είναι μακρυνά ;
 — Είναι δέν είναι μιά ώρα !
 Και όμως περσαν ώρες πολλές και ακόμα νά φανή ή Βέρροια. Οι δύο στρατιώτες τών όποίων ήμουν επί κεφαλής, συζητούσαν κ' έχριναίζαν... άν τά όρη τά όποια φορτωμένα χιόνια φάνταζαν δεξιά μας, πανύψηλα, είναι τά Καμβούνια, ή ό... Γράμμος και τό Βόειον !..."

***
 "Η πείνα μās είχε θερίσει γιά καλά.
 — Θα φάω τό τσαρούχι μου, ούφραζε άσφαινα ό ένας άπ' τους εζώνους, που δέν μπορούσε πεινά νά κρατηθῆ.
 "Ο άλλος τά είχε βάλει με τόν Γαριβαλδινό, τού όποιο τού κόκκινο τής στολής χρώμα, τού θύμιζε πανηγύρια, κόκκινα σφαζτά, συμπόσια και κρασοκατανύσεις.

Γύρω μας άπλώνονταν μιά έκτασις κυματιστή, λοφίσκοι γεμάτοι πουρνάρια και κοντοκλαδα, χωράφια χλοισμένα, δέντρα άποφυλλισμένα και ξερά, σάν μαύρα άποκαίδια. Καρακάδες χονδροκέφαλες και μελανές σάν Καραγκούνους έκραζαν στά γυμνά χωράφια, σάν γυναικάρια πού φλαριούν.
 — Θα φάω χωράφι, έχρημέτιες κάθε τόσο, άνοιγοντας τά ρουθούνια του, ό ένας τών εζώνων, σάν πεινασμένο άλογο, πού ό μιμίζεται γασαδί...
 Οι δύο σύντροφοί μου έξακολουθούσανε νά συζητούν ακόμα γιά τά γύρω βουνά :

φες του πού κοκκίνιζαν, μπρός στά παράθυρα, πίσω άπ' τά παραπέτασματα...
 Και θέλησεν νά ξαναγυρίσει πρός τό άθροο του παρελθόν...
 Μιά τά χείρα τής Παριζιάνας δέν ήταν από εκείνα που άφήγουν κανένα νά φύγη...
 Και ό ποιητής, όδυνηρά σβησμένος μέσ' στίς πτυχές τού λιμφορού φορεματός τής, πέθανε χωρίς άγάπη, άνάμεσα σε τόσα χάδια, όπως είχαν πεθάνει ή μέλισσα από τή θλίψη πού δέν μπορούσε νά κινή μέλι και τό άηδόνι από παραπόνο γιά τό χαμένο του τραγούδι...
 CATULLE MENDES

— Τά Καμβούνια είναι σου λέω.
 — Όχι, βρε τό Βόειον.
 — Έπιμένο τά Καμβούνια.
 — Κι' έγω σου λέω πως είναι τό Βόειον.
 Λίγο έλειπε νά τσακισθουν.
 — Σταθήτε. βρε παιδιά ! Δέν είναι δυνατόν νά είναι τό Βόειον αυτό !
 — Γιατί ;
 — Γιατί άν ήτανε τό Β ό τ ο ν θά τό έτρωγαν οι εζώνιοι !
 ***

Τέλος, πίσω από ένα χλοερό κῆμα γής, ξεμύτησε σάν βελονίτσα έτοιμη νά τροπήση τόν ουρανό, ένας άσπρος μινιαρές και σε λίγο ξανοίγτηκε μπρος μας ένα Τουρκοχώρι, άσπρο και χουσο, από τά κίτρινα φύλλα τών λευκών που τά στολίζουν. Νερά βούιζαν άφθονα στίς ρεματιές και γαλανός κηπόνος άνέβαινε αιγά-αιγά και ειρηνικά έπάνω από τάς καπνοδόχους.
 Τό φανέρωμα τού χωριού αύτου έκαιμε τους εζώνους νά χλιμντρίσουν σάν άλογα μπρός στό σταύλο. "Ηδελαν νά τρέκουνε πρός τά εκεί, μά τους συγκράτησε ως δεκαενός ποθιμου. Πολλοί στρατιώτες μας πούγαν μείνει πίσω από τους λόγους τών και μύζαν μεμονωμένοι σε Τουρκικά χωριά, κατακρεουργήθηκαν άγριώς από τους Κονιάρους. Έκτός όμως από τους Κονιάρους και πολλοί Τουρκο στρατιώτες, άπομεινάρια τού Τουρκικού στρατού πού είχε νικήθῆ, κρημμένια τριγύρω στα χωριά δολοφονούσαν τους βραδί πορουντάς "Ελληνες φαντάρους. Τα είπα όλα αυτά στους εζώνους, τους υπέδειξα τόν κίνδυνο και συγκρατήθηκαν.
 ***

— Κ. νέα ψιας, τι...

"Ετσι μύζαμε στό χωριό εν σώματι. "Η εισόδός μας έπροκάλεσε άμιστάτασι.
 "Ανθρωποι και σκυλιά, άρχισαν νά τρέχουνε και νά φωνάζουν. πορτοκαλιά ή κόκκινα σαρβάρια φάνηκαν νά δρασκελίζουν γρήγορα-γρήγορα τους στεγνούς θρομίσκους και νά χάνονται, πίσω από μεγάλες πόρτες σταύλων και αυλών. Τούσκα κροτούσανε στα καλντερίμια και όπ' άκρη σ' άκρη τού χωριού, άντηχούσαν ήχοι και βρόντοι από πόρτες πού κλείνανε με βία.
 "Όταν φτάσαμε στην κεντρική βρύση τού χωριού, τή γεμάτη λάσπες και βότσο μαύρο, ψηχθῆ δέν ύπηρχε εκεί πέρα. "Η πόρτες είχαν κλειδωθῆ κι' άπαρκοβή, τά παρσάρβια είχαν ναυαλωθῆ και μονάχα οι σκυλίο μās έδειχναν κάτι άσπρα δόντια, σάν ούζι!...
 Φωνάζατε τουρκακι κι' ελληνιστί, ό Παριβαλδίνος... γαλλιστί και... βατραχονησιστί, άλλα και πάλιν κανέναν δέν βρήκε έξω.
 — "Εξέεé ! δέν είναι κανένας άνθρωπος εδω ;
 — Τι τους έθελουμε τους ανθρώπους ; ειπεν τότε ό Λυκοκκόωνης, ό ένας τών εζώνων.
 — Ποιους θέλουμε ; τόν ρώτησε
 — Καμμιά κόττα, κανένα ψημρακάκι θέλουμε, μούπε.
 Μά άλλοιμονο !... Μονάχα σκυλιά μās ταίγριζαν. άφθονα, σκυλιά πουφταναν από κάθε δρόμο και κάθε μάντρα και τόσο μάλιστα πολλά, πού οι εζώνιοι άρχισαν νά πυροβολούν άρεμαίνως.
 Στους πυροβολισμούς αύτους έτριξαν μερικά παρσάρβια, μά πόρτα έπαρπαρσώθηκε και φάνηκαν δύο γέροι Τουρκοί σαρκιφορεμένοι.
 — Τι είναι, τζάνουμ ; μάς ρώτησαν ;
 — Ποιός είναι ό μοιχατήρης τού χωριού ;
 — Έγω, μου άποκριθῆκε ό ένας τους.
 — Γιά έλα πιο κοντά...
 (Τό τέλος στό προσεχέ=) ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

***
 "Ετσι μύζαμε στό χωριό εν σώματι. "Η εισόδός μας έπροκάλεσε άμιστάτασι.
 "Ανθρωποι και σκυλιά, άρχισαν νά τρέχουνε και νά φωνάζουν. πορτοκαλιά ή κόκκινα σαρβάρια φάνηκαν νά δρασκελίζουν γρήγορα-γρήγορα τους στεγνούς θρομίσκους και νά χάνονται, πίσω από μεγάλες πόρτες σταύλων και αυλών. Τούσκα κροτούσανε στα καλντερίμια και όπ' άκρη σ' άκρη τού χωριού, άντηχούσαν ήχοι και βρόντοι από πόρτες πού κλείνανε με βία.
 "Όταν φτάσαμε στην κεντρική βρύση τού χωριού, τή γεμάτη λάσπες και βότσο μαύρο, ψηχθῆ δέν ύπηρχε εκεί πέρα. "Η πόρτες είχαν κλειδωθῆ κι' άπαρκοβή, τά παρσάρβια είχαν ναυαλωθῆ και μονάχα οι σκυλίο μās έδειχναν κάτι άσπρα δόντια, σάν ούζι!...
 Φωνάζατε τουρκακι κι' ελληνιστί, ό Παριβαλδίνος... γαλλιστί και... βατραχονησιστί, άλλα και πάλιν κανέναν δέν βρήκε έξω.
 — "Εξέεé ! δέν είναι κανένας άνθρωπος εδω ;
 — Τι τους έθελουμε τους ανθρώπους ; ειπεν τότε ό Λυκοκκόωνης, ό ένας τών εζώνων.
 — Ποιους θέλουμε ; τόν ρώτησε
 — Καμμιά κόττα, κανένα ψημρακάκι θέλουμε, μούπε.
 Μά άλλοιμονο !... Μονάχα σκυλιά μās ταίγριζαν. άφθονα, σκυλιά πουφταναν από κάθε δρόμο και κάθε μάντρα και τόσο μάλιστα πολλά, πού οι εζώνιοι άρχισαν νά πυροβολούν άρεμαίνως.
 Στους πυροβολισμούς αύτους έτριξαν μερικά παρσάρβια, μά πόρτα έπαρπαρσώθηκε και φάνηκαν δύο γέροι Τουρκοί σαρκιφορεμένοι.
 — Τι είναι, τζάνουμ ; μάς ρώτησαν ;
 — Ποιός είναι ό μοιχατήρης τού χωριού ;
 — Έγω, μου άποκριθῆκε ό ένας τους.
 — Γιά έλα πιο κοντά...
 (Τό τέλος στό προσεχέ=) ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

— Τι είναι, τζάνουμ ;

